תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · חידושי אנשי שם

חידושי אנשי שם על חולין

רבי נתן נטע שפירא

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי אנשי שם על חולין

רבי נתן נטע שפירא

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-אנשי-שם-על-חולין/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א. 4
דף ב. 4
דף ג. 4
דף ג: 5
דף ו: 5
דף ז. 5
דף ז: 5
דף ט. 5
דף ט: 6
דף י. 6
דף יא. 7
דף יג. 7
דף יג: 7
דף יד: 7
דף טו. 8
דף טז: 8
דף יח. 8
דף יט. 8
דף יט: 8
דף כ: 9
דף כא. 9
דף כב: 10
דף כה: 10
דף כט: 10
דף ל. 11
דף לב. 11
דף לד: 12
דף לה: 12
דף לו. 12
דף לז. 12
דף לח: 13
דף לט: 13
דף מ: 13
דף מא. 13
דף מא: 14
דף מב. 14
דף מג. 14
דף מג: 15
דף מד: 15
דף מה: 15

דף א.

ד"ת

בפ' השולח גבי המוכר עצמו לעובד כוכבים משמע דכל היכא דשביק היתירא ואכיל איסורא הוי מומר להכעיס וא"כ ראוי לדעת היכי משכחת לה מומר שלא לתיאבון ולא להכעיס וה"נ משמע בפ' אין מעמידין גבי מומר לתיאבון או להכעיס אי הוי מין ע"ש ע"כ ממ"ר אבד"ל ז"ל:

דף ב.

מהר"ם

וזהו ללשון ראשון שלרש"י ז"ל בפ' כל הבשר אבל ללשון אחרון של רש"י איכא למימר תורפא דצנון מחליא ומשויא לשבח כדאמרי' גבי חלתית ואפי' מקונחת יפה ואינה בת יומא וצ"ע בתוס':

דף ג.

מהר"ם

והיינו מעשה דמגנצא דאיתא במרדכי ובהגהת אשר"י ששחטו את הפרה ונמצאת הסכין פגומה וצוה ריב"ק והדיחו הדם מן המפרקת ונמצא חתך בעצם המפרקת שהסכין נכנס שם והתירו וכן העיד על רבינו שמריה שהתירו ופלוגתא דרב הונא ורב חסדא כשנגע ודאי בעצם המפרקת אבל לא חתך ולא נכנס בו הסכין והיינו כמסתברא דכתב הר"ן וכדעת הרמב"ן ז"ל ולא כאחרים המחמירין ולא כהלכך נקיטינן כו' וגם מה שכתב לחומרא שאם שחט בהמות הרבה ונגע בעצם המפרקת הראשונה וגמר לשחוט כל הבהמות אשר לפניו בלא בדיקה בינתים גם בסוף כולן לא בדק ונאבד הסכין שאוסר את כל האחרות מן הנוגע ואילך גם בזה כתב האשר"י ולא מסתבר דבנגיעה כל שהוא שנגע במפרקת לא שכיח דפגים ולא מחזקינן ריעותא עכ"ל ושמא אפי' נכנס הסכין במפרקת וחתך בו כההוא מעשה דמגנצא רוצה לומר האשר"י דלא עבידא דפגמא ולא מחזקינן ריעותא ומיהו הרשב"א כתב בספר ת"ה שלו שהורו רבותיו שחוששין לכל אותן שנשחטו אחר כך ע"כ וכתב עליו הר"י קארו בנימוקי יו"ד סי' י"ח דז"ל ולענין הלכה למעשה נראה דהכי נקטינן וכן העלה בש"ע:

והתוס' כתבו ז"ל ומיהו בטריפות מחמת שהריאה היא סרוכה דאם היינו בקיאין לבדוק אפשר שהיה לה היתר אין לאסור דה"ל ספק ספיקא ספק אינה טריפה ואת"ל טריפה אימא דאח"כ נטרפה עכ"ל תוס':

דף ג:

מהר"ם

כן נוסחת האשר"י בהאלפס דהכין מסקנא דגמ' מבתר רבינא ולאו אשנויי דשמעתא קמייתא די"ל דהתם שינויי בעלמא נינהו אלא אפיסקא דר"נ במצא תרנגולת:

דף ו:

מהר"ם

נ"ל טעות סופר ובמקום ורידין צ"ל חוטין ובמקום חוטין ורידין דק"ל מ"ט לא אמרי' בורידין לצלי דנורא שאיב דמא ומיהו האשר"י כתב דמחמת ריבוי דם שבתוכן אין האור מספיק לשואבו:

דף ז.

מהר"ם

בפירוש הר"ן והאשר"י מוכח דהאי בעיא דרב פפא החליד כו' אינה בנוסח האלפס שהשמיטה:

דף ז:

מהר"ם

וכיון דשהיית עוף הוי כדי שחיטת בהמה כ"ש שיעור גסה לדקה ולמאי הלכתא מייתי הרי"ף הא דר' יוסי בר' חנינא שאינה הלכתא אלא ללמד מיהו מריש מילתיה כדי שיגביהנה וירביצנה בהמה לבהמה כדפי' הר"ן ולמעוטי בהמה לעוף דא"צ כדי שיגביהנה וירביצנה דדוקא כדי שיגביהנה וירביצנה דקה לדקה ולא גסה לדקה וכ"ש בהמה לעוף דלא כדפי' באשר"י:

דף ט.

מהר"ם

וז"ל אשר"י לפי' רב אלפסי ודוקא דאפרוק אפרוקי כלומר אם נתפרקו מן הלחי בנחת

הרוב במקום אחד כשר אבל אידלדל אידלדולי הושט מן ההקנה ברובו או אקפול ושט מן הלחי הנה והנה טרפה:

דף ט:

מהר"ם

לשון אשר"י מתוך דברי רב אלפס ז"ל משמע דהא דאמרי' בעופא לא קאי אנקבה כנפה אלא קאי אשיעור חסרון דגרגרת ומיבעיא ליה בעוף שאין בגרגרת שלו כאיסר מה שיעור חסרונו ומפרש דשיעור חסרונו בחפיית רוב פי הקנה שהרי כתב אותו בתר אם ניטלה הימנו רצועה מצטרפת לכאיסר ובנפחתה כתב אם נפחתה הגרגרת כגון שנקבה נקב מפולש שיש בו חסרון אמר רב נחמן אין אומרים אם חופה אלא כדי שיכנס איסר לרחבו ולפי שהנקב מפולש משני עברי הגרגרת מצטרף כשיעור קטן וקשה לפירושו דהא בעיא היה לו לבעל התלמוד לקבוע אמתני' דלקמן עד כמה תחסר הגרגרת עד כאיסר ועוד מאי מיבעיא ליה האי שיעור היאך משערינן בעוף טפי מבשאר שיעורין כיוצא בו כגון חסרון דגולגולת שהוא כמלא מקדח ולב"ה כסלע ושיעורא דכבד שהוא כשני זיתים ובעוף שאין בכבד שלו ב' זיתים מאי שיעוריה אלא ודאי מלתא דפשיטא היא דכל הני' שעורין בבהמה גדולה ובבריה קטנה משערינן לפי קוטנה כמו שפי' הריב"ם גבי תפיסת יד הלכך נראה כפירש"י ומיבעיא ליה על נקבה כנפה דמשערינן השלם עם הנקבים לכאיסר כשהן מקורבין כנקבי הנפה שסופן ליחסר ומבעיא ליה בעוף דכי משערינן חסרון שלו כנגד איסר בבהמה גדולה קטן מאד שיעור חסרונן אי מחמרינן כשיעור קטן כזה לצרף השלם עם החסרון ומשני דלא אלא שיעור אחר נתנו לו חכמים מקפלו ומניחו ע"פ הקנה עכ"ל:

דף י.

מהר"ם

לא נמצא כן בספרו בנוסחא שלנו וכ"כ בי"ד סי' ל"א בשם המיי' עד שינקבו שניהם אבל שיטת ר"ח הולכת על דרך האלפס שכתב וז"ל אם נמצא תולעת בקרום של מוח והמוח קיים והקרום התחתון אין רושם ולא קורט דם כשר ע"כ ומפרש"י ורבי' שמשון משמע שהטרפות תלוי בעליון שהתחתון רך ועתיד לנקוב וכן פסק ר"ת. וראב"ן ז"ל כתב דבעינן תרוייהו שפוסק כלישנא בתרא לפי גי' רש"י וכן הרמב"ם ז"ל ובה"ג מטריף בנקב אחד מן הקרומים או העליון או התחתון:

דף יא.

מהר"ם

וכן משמע בתוספות וז"ל ויש ליישב פי' הקונט' דאע"ג דקרום העולה מחמת מכה אינו קרום היינו כשאינו סרוך בשום מקום אבל כשהיא סרוכה במקום שאינה עומדת להתפרק סותמתה ומגינה יותר שהקרום הולך וחזק ומעתה לא צריכין לטעמא דחבירתה אונא שבצדה סותמתה דא"כ בכסדרן ה"ל לפלוגי בין סמיכי לסריכי כדפי' בתוס' והר"ן ז"ל עיקם עלינו דרך התוס' ואחז החבל בשני ראשיו:

דף יג.

מהר"ם

ונ"ל לתת טעם נכון בדבר דלא אשכחן דמכשר בגמ' אלא מחט דאשתכח בריאה השלימה א"נ בכבדא. בריאה משום דאפשר בבדיקה ע"י נפיחה ובכבדא אי קופא לגיו מפני שאין נקב פוסל בעצמה כמו שפי' התוס' הלכך לב או מרה שהנקב פוסל בהם ועוד שרוב הנבלעין אין נבלעים אלא דרך הושט ואליו תלוים בקנה טרפינן להו ולפ"ז כרס וקורקבן גם הדקין אע"פ שהנקב פוסל בהם לא גרע מנמצא לו קוץ בושט ובכרס וקורקבן אע"פ שהיא תחובה בהם אלא שלא עברה לחוץ כשר ובדקים שנמצאת מונחת לאורכן ואינה תחובה במקום נראה להכשיר כמו נמצאת בושט:

דף יג:

מהר"ם

נ"ל דלר' יוחנן נקט רובא ומיהו לרב נחמן דהלכתא כוותיה מקילינן עד כדי תפיסה:

דף יד:

מהר"ם

ונ"ל שזהו דעת רש"י ז"ל שכתב עמדה אינה צריכה שהייה אבל בעיא בדיקה בחוט השדרה ובשבירת רוב צלעות ובעקירת חוליא והיכא דלא עמדה אפי' בדקנוה ונמצאת שלימה טריפה משום החבט שנתפרקו פרקיה וחוליותיה:

דף טו.

מהר"ם

נראה שלא היה כתוב בספרו של ר"ן בגמרא פסק ההלכתא והלכתא היכא דנפלה מן הגג בדלא ידעה ועמדה ולא הלכה צריכה בדיקה ואינה צריכה מעת לעת ואם הלכה אפי' בדיקה נמי לא צריכה אע"פ שהיתה כתובה גם בנוסח ספרי התוס' ובסמוך הביאה וכתב שאינה מעיקר נוסח הגמ':

דף טז:

מהר"ם

לעיל פסקו הרי"ף והר"ן דאין הלכה כן דהא אוקימנא בגמ' דבעינן כזית במקום מרה וכזית במקום שהיא חיה ושיטת האלפס אינה מובנת דהא פרכינן בגמ' רישא לסיפא ותרצינן תנאי נינהו ופסקינן כמאן דאמר בכזית:

דף יח.

מהר"ם

וכן נמי לא נחמרה ודאי אלא שראינו שנפלה לאור וליתא קמן דליבדקה טרפה כדפי' לעיל ובזה תהיה חמורה הבהמה מן העוף בריאה שלה:

דף יט.

ד"ת

כל ימי הייתי מצטער על פי' זו לדעת כמה ימים צריך להמתין עד שיושלם שיחלא קמא. ובחפשי אמתחות ספרי מצאתי בספר ישן נושן לא ידעתי שמו וז"ל. הרא"ש ז"ל אמר דשיחלא קמא הוא קרוב לכ"א יום ממס' בכורות פ"ק תרנגולת כ"א יום וכו' ופרש"י ז"ל לאחר שנתעברה מהתרנגול שוהה ביצתה לגמור עד כ"א יום וכן הגיד לי הר"ר יוסף די קאגלי"ש ששמע מהר"ר פרץ ז"ל ע"כ וג"כ מר"ת ן' יחייא ז"ל:

דף יט:

מהר"ם

אצבע פי' כזה ולא יהו מופרדין למטה:

ובאשר"י תמצא שיטת רש"י וגירסת הלכות גדולות ומפורש על נכון על דעת האלפס:

וז"ל ד"ת במקצת ספרים ראיתי שהעבירו הקולמוס על זה הלשון משום דקשיא להו דהיכי אמרי בין למ"ד והוא דהדרי ערבי בין למ"ד אע"ג דלא הדרי ערבי כל שהוא חוזר ומתערב למטהבאצבע סמוך לבית הרעי מותר והא היינו עיקר פלוגתייהו דלמ"ד אע"ג דלא הדרי ערבי ס"ל דלמעלה בעינן שיהא המעי א' קודם הפיצול אבל למטה אע"ג דלא הדרי ערבי כלל שרי ואי תיכף שיוצאים מתפצל אע"ג דהדרי ערבי לעטה אסור וכדמשמע בסמוך לפיכך העבירו עליה הקולמוס מיהו בספר כ"י מדויק הכי איתא כבעמוד. וכ"כ הר"ן ז"ל בחדושיו אות באות. ואיכא למימר דה"ק אלא כל שהוא חוזר ומתערב למטה מותר וכיון שהמעי אחד קודם הפיצול לא בעינן שיהא הפיצול חוזר ומתערב בתוך רוחב אצבע אלא כל שהמעי אחד למעלה קודם הפיצול ושוב מתפצל ולמטה חוזר ומתערב מותר לכ"ע. א"נ מאי דקאמר בין למ"ד וכו' בין למ"ד כו' לא קאי אלא אמאי דקאמר לא בעינן שיהא הפיצול חוזר ומתפצל כו' אבל מאי דקאמר כל שהוא חוזר וכו' היינו למ"ד והוא דהדרי ערבי לאפוקי מרש"י ז"ל דס"ל דלמ"ד והוא דהדרי ערבי לא סגי במאי דאתערב למטה כנ"ל. ונדחקתי בכל זה שלא להגיה מדעתי כיון דבספרי יד המדויקים שבידי הכי נמי איתא:

כזה פי' אע"פ שמפורדים באמצע ואפי' כמה אצבעות ולרש"י צריך שלא יהא הפירוד ברוחב אצבע לפסק ההלכה:

דף כ:

מהר"ם

נ"ל טעות סופר דא"כ קשיא הלכתא אהלכתא דפסיק והוא דמיבלע חירקייהו והדר פסיק עיזא כרכוז מין חיה הוא וחלבו מותר ובפירש"י שלפנינו אינו אלא או שמא כיון דשמו עז מין בהמה הוא וכן פי' הר"ן משמו מיהו התוס' פירשו דאספיקא דעיזא כרכוז קאי ומיבלע חירקייהו וצ"ע ובמ"מ למיי' הקשה אותה על הרמב"ם ותירץ דאפשר דעיזא כרכוז נמי מיבלע חירקייהו אלא דלא מיבלע כשאר חיה והיינו ספיקא ודוחק והנה הר"ן גם הוא פי' כן שפי' וספיקא דעיזא כרכוז היינו אי מקרי מיבלע חירקייהו:

דף כא.

מהר"ם

ומיהו משום הא לא איריא דשמא הבא בשני סימנין עם סימן דאינו דורס קאמר והרי

אינו דומה לעשרים עופות שיש להם שני סימנים מלבד סימן דאינו דורס וכן פירשו התוס':

דף כב:

ד"ת

כתב הר"ן ז"ל בחדושיו אפי' תימא רבנן שוכן ונדמה קאמרי' נראה שהרי"ף ז"ל פוסק כאחרים ולפ"ז צ"ל דנדמה דקאמרינן היינו נדמה בסימנים שאל"כ היאך אנו מתירין העוף בסימנים ניחוש שמא שוכן הוא עם אחד מהטמאים ודומה להם אלא נדמה ודאי כדכתיבנא ע"כ:

מהר"ם

נ"ל שר"ל כשאינו על קשר החלבון ודלא כסברת הרא"ה שאוסר בחלבון אפי' שלא על הקשר וכדתני דוסתאי ועל דעת הגאונים דדוסתאי לא בעי קשר:

מהר"ם

ק"ל דלעיל הוכיח דכל שני סימנין אע"פ שאינן אותן שישנן בעורב הוי נדמה וטמא:

דף כה:

מהר"ם

נ"ל לפרש וז"ל תוס' דוקא בשחיטה גזרו דמפרסמא אבל טרפות דידה לא מפרסמא וכתב בא"ז ומביאו בהג"ה באשר"י דשאר טרפות פוסלות בו משום דלא ליתי לאחלופי:

דף כט:

מהר"ם

נ"ל שאין טעם זה מוכרח אלא דבעינן רישומו ניכר ושיהא נראה לעינים והכי נמי אמרי' בפ"ב דביצה לענין עירוב תבשילין שמנונית שעל גבי הסכין אדם גוררו וסומך עליו משום עירוב תבשילין וניחא דלא בעי הכא לפרושי גוררו דכבר אשמעינן דבעינן מראה דם ושיהא רישומו ניכר ובשום חיבור מן הפוסקים לא אשתמיט לדקדק בה ועוד דאי טעמא משום כדי שיתן עפר למטה א"כ נתת דבריך לשיעורין דפעמים שיהיה הסכין מלוכלך בדם מכל סביבותיו ולא יצטרך לגוררו ועוד דעפר למטה אינו מעכב כדמוכח כה"ג בריש פירקין ומביאו הר"ן בסמוך דכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו:

דף ל.

מהר"ם

נ"ל שר"ל דר' יהודה דאמר גוממו אגיד דאורייתא קאמר אבל שמנו מותר לגמרי כן פירשו התוס':

דף לב.

מהר"ם

ומיהו דר' יהודה אדר' יהודה לא קשיא דקיל ליה ריחא מתערובות דגופין ורב נמי איכא למימר דסבר לה כר' יהודה במין במינו ועדיפא מיניה דאפי' ריחא אסר כר"מ ואפי' שלא במינו דומיא דפת חמה וחבית פתוחה ומיהו קשה לי הדיוט דרב אדרב שהרי בתערובות דגופין לא אסר אלא במין במינו ואילו בריחא דקילא אסר אפי' שלא במינו ואי תימא רב נמי לא אסר ריחא אלא במינו בשר שמן ובשר כחושה א"כ רב לא כר"מ ולא כר' יהודה ודוחק לומר דרב תנא ופליג דהא דייק עליה מכדי רב כמאן אמר לשמעתיה כר' יהודה כו' הכא ובריש כל הבשר ועוד מנ"ל לרב אלפסי ז"ל למידק דלוי כר' יהודה דלית ליה ריחא מלתא דלמא ר' יהודה לטעמיה ובמינו כגון בשר שמן ובשר נבלה כחושה אית ליה ריחא מלתא ופת חמה וחבית פתוחה דשלא במינו לית ליה. ושמא אין סברא לחלק לענין ריחא בין במינו לשלא במינו דכל ריחא במינו חשוב דליכא למיקם אטעמא ורב אלפס ז"ל לא אמר דחדא באידך שייכא אלא על דרך זה דכל ריחא מין במינו הוי וכל דבר שאפי' אחד באלף לא בטיל כריחא בעלמא היא כדלקמיה לא על הדרך שהבינו הר"ן ז"ל:

נ"ל משום דק"ל לר"ן ז"ל מה ענין דבר שיש לו מתירין לזה דדבר שיש לו מתירין היינו פי' שמתיריו באין לאחר זמן מאליו כגון ביצה שנולדה ביו"ט ועצים שנשרו מן הדקל והבין בדברי רב אלפס שרצה לפרש דבר שיש לו מתירין שמכלל היתירו בא לידי איסורו שה"ז גופו היתר וזה גופו היתר הלכך אפי' באלף לא בטיל וריחו נמי הוי אחד מאלף ולא בטיל ולפיכך הקשה מבת תיהא דיין נסך דריחו מותר לרבא כשהוא בפני עצמו וע"כ כשיתערב יין נסך זה ביין כשר שיאסור תערובתו יחזור ריחו לאיסור דהא יין נסך לענין ריחו הוה ליה דבר שיש לו מתירין שמכלל היתר בא לכלל איסור שריח זה בפני עצמו גופו היתר וריח זה גופו היתר אלא שאין הדעת סובלתו כדמסיק והיאך אפשר כו' גם בהגהת מרדכי הקשה קושיא זו על רב אלפס מה ענין דבר שיש לו מתירין לכאן ונ"ל הדיוט שאין רב אלפס ז"ל ר"ל דהאי פת שאפאה עם הצלי הויא ממש דבר שיש לו

מתירין אלא שדומה לה בטעמו דטעמא מאי דבר שיש לו מתירין אפי' באלף לא בטיל שאומרים לו עד שאתה אוכל ביצה זו בתקנה שאתה מתקנה מידי איסורה המתן לאחר זמן ותאכלנה בהיתר גמור ה"נ אמרי' ליה בפת זו אע"פ שמותר לאוכלה בכותח דריחא לאו מלתא היא כיון דאפשר בלחודאה אל תאכלנה בכותח אע"ג דריחא לא הוי אלא כאחד מאלף וה"ז דומה לכדדרשי' באלו טרפות נבלה טרפה לא אכלתי שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם ומדגים שעלו בקערה נ"ל דאין קשה לדברי רב אלפס ז"ל דהתם לא ריחא איכא ולא ממשא דנותן טעם בר נותן טעם. ודין דבר שיש לו מתירין עי' באשר"י פ' הנודר מן המבושל ושם בר"נ ובמרדכי דפרק גיד הנשה ובתשובת רשב"א סי' ת"ק ובתה"ד סי' קמ"ג ובנ"י ביבמות פרק הערל:

דף לד:

מהר"ם

ואח"כ דחה לישנא בתרא. ומיהו אין זה קרוי דיחוי אלא שנותן קצבה לדבר מתוך הטעם המפורש בו כדי שלא תצטרך לשיעורין ולפי שסתמא של דבר הוא כדמפרש בגמ' בתר הכי כשם שההיתר נתמעט ונצטמק כן האיסור וא"צ להטעות פרש"י ולהגיהו:

דף לה:

מהר"ם

זהו תירוצו של הר"ר יוסף מאורלייני"ש שכתבו התוס' וסתירה של ר"ת עליו ובתירוץ הראשון מתרצי' דתרי גווני טעם כעיקר דאורייתא הוו חד טעם שיש בו כזית בכדי אכילת פרס וזהו שלוקי' עליו וחד טעם שאין בו כזית בכדי אכילת פרס וזהו שאין לוקין עליו ובסמוך בפסקן של דברים הזכירו לפסק הלכה לכ"ע ולא תלה בזה מתלוקת ר"ת ורש"י:

דף לו.

מהר"ם

מיהו התוס' מפרש בענין אחר בפ' גיד הנשה גבי אכלו ואין בו כזית חייב ולדבריהם אין הכרח לא בתנאי ראשון ולא בתנאי שני ע"ש בד"ה מאי טעמא דרבנן בריה הוא:

דף לז.

ד"ת

יש לעיין היכי קרי מחלוקת מתני' דירק דגם הוא סתם לן תנא כרשב"ג וקשיא סתמא

אסתמא ואע"ג דבפ' החולץ משמע דמתני' דנדרים דירק מיקרי סתם ואח"כ מחלוקת מיהו כבר פירשו שם התוס' דמ"מ הוה ליה כרבים לגבי יחיד וה"ל לאקשויי קשיא הלכתא אהלכתא גם בדברי הרמב"ם ז"ל צ"ע שפסק לגבי נודר מן הבשר דהוי סתמא ולגבי ירק כהאי סתמא אחרינא דנדרים:

דף לח:

מהר"ם

דבר זה אינו נמצא בהדיא בפירש"י ולא בתוס' ולא באשר"י המביא דבריו שתהא כחל מותרת בקריעת שתי וערב וטחו בכותל בהדי בשר אלא בקדרה בלא בשר וכן נמצא בהדיא בשערי דורא בדיני כחל שרש"י אוסרה בקדרה עם בשר אפי' קרעו שתי וערב וטחו בכותל אלא בדיעבד ומיהו התוס' הכריעו לקמן בשמעתין דכחלא תותי בשרא לפי דעת ר"ת להתירה אפי' לכתחלה וז"ל לא מצינו בקונטרס שחלק עליו בזה:

דף לט:

מהר"ם

וסברת הר"ן היא לשיטתם דמסתמא כמו שמועיל שתי וערב וחתוכיה לתחת במליחה לענין דם שבסמפונות ה"נ מועיל לדם הכבד עצמו והשתא מדאתינן לדרבה בר רב הונא תו לא צריכינן לדרב נחמן דחלטי ליה כו':

דף מ:

מהר"ם

ובשערי דורא שער ט' מתרץ שאין לעץ מליחה פי' שאין כח במלח להפליט האיסור הבלוע בעץ וכן פירשו התוס':

דף מא.

מהר"ם

פי' מפני שלא היתה למים שעת הכושר מעולם והיינו טעמא דלא שרינן נותן טעם בר נ"ט בשאר איסורים וטעם מספיק הוא דהכי פרכינן לקמן בפירקין מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר כו' ומיהו בלאו הכי לא דמי כלל לדגים שמחוסרים פליטה ומה שפלטו הוי טעם הבא מן הטעם ומותר אבל מים אינם מחוסרים פליטה כמו שכתבו התוס' לענין הגעלה בשמעתין דטפת חלב מיבלע בלע מפלט לא פליט ופר"ת מפלט לא

פליט מה שבלע עכשיו ואין להתיר מטעם זה להגעיל כלי שהוא בן יומו כשאין במים ששים לבטל האסור ולהניחו בפנים כשהם רותחין משום דמיא מבלע בלעי האיסור שבכלי ולא פלטי ובמים שהן צלולין לא שייך לומר בליעה דלא בלעי אלא שמתערב בהן האיסור ע"כ הלכך הוי טעם הבא מן הממש ואוסר המים והוו להו נבלה ואוסרים הכלים שהודחו בהם:

דף מא:

מהר"ם

חם לתוך צונן איסור חם שנגע בצונן וצונן לתוך חם איסור צונן שנגע בחם של היתר לאו דוקא דחם לתוך צונן אפי' היתר עליון אסור למ"ד עילאה גבר וכן צונן לתוך חם אפי' האיסור חם והוא למטה למ"ד עילאה גבר מותר אלא להודיעך כחו דשמואל דהלכתא כוותיה נקט הכי הר"ן ז"ל:

דף מב.

מהר"ם

וכן בדין שאין צריך הבולע להיות רותח אלא הנבלע בו בכל הסוגיא:
ונראה לי שמפרש"י יש להוכיח כדברי הראב"ד מדפי' אבל מלח דקה א"צ לנפץ שאילו היה רב דימי עושה כן כדי להקל מעליו ההדחה האחרונה היה לו לרש"י לפרש אבל מלת דקה צריכה הדחה אלא ודאי גם הגסה צריכה הדחה אלא שהניפוץ הועיל לו להכשיר ההדחה אפי' בכלי שאינו מנוקב:

דף מג.

מהר"ם

ונ"ל קצת שהר"ן ז"ל העביר כאן את עיניו בפרש"י ולא רצה רש"י לומר שרב מפרש המשנה כן דא"כ מתני' לא ר' יהודה ולא רבנן דהא ר' יהודה אמר גם בשניער מתחלה ועד סוף כדמסיק בגמ' דחיישינן שמא לא ניער יפה יפה ודעת רש"י לפרש שרב קאי אפיסקא דמתני' ולא יפסוק כמותה אלא כר' יהודה ודו"ק:

דף מג:

ד"ת

בחדושי הרמב"ן כתוב כיון דס"ל אפשר לסוחטו אסור דהאי בשר בחלב הוי והאי חלב בבשר הוי ותרוייהו גופי איסור הן:

דף מד:

מהר"ם

נ"ל שדבריו מקצתו תמוהים דהא ודאי לא מהני טעמא דאין לו תובעים כדי לפטור אלא כי ליתנהו בעין כגון מזיק מיד בעלים כדקאמר שאני התם דאיתנהו בעינייהו וגבי אנסו בית המלך גרנו אם בחובו חייב דקא משתרשי ליה ואין לך ממון שאין לו תובעים יותר ממעשר עני המתחלק בתוך הבית דקתני מוציאין אותו מידו ובהדיא תני שאר מתנות כהונה כגון הזרוע והלחיים והקיבה אין מוציאין אותו מידו לא מכהן לכהן כו' משמע הא מישראל לכהן מוציאין ומה שכתב כר"ן דכי איתנהו בעינייהו מיחייב משום מצוה קשה דהאיכא למ"ד האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאילו אוכל טבלים ופי' תוס' טבלים ממש דיליף נתינה נתינה מתרומה בפ' ראשית הגז ונהי דלית הלכתא הכי איסורא מיהא איכא לאכול מבהמה שלא הורמו מתנותיה וה"ז דומה למה שמקשה בגמ' תנא תני ישלם ואת אמרת מדת חסידות שנו כאן ועוד דטעמא דמתנות לא טבלי פי' האלפס לקמן דמתנות אין בהן קדושה אלא חובת טבח הן והמיי' פי' טעמא מפני שהן מובדלות בבהמה לעצמן:

דף מה:

מהר"ם

רב אמר מתנות כהונה נגזלות ורב אסי אמר מתנות כהונה אין נגזלות:

ופרש"י וכן בתוס' לפי המסקנא דעם הטבח דקאמר רב היינו אף עם הטבח כרב חסדא דאמר גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה: